

OBSAH

Pojem a rozdělení technologie	4
Základní vlastnosti technických materiálů	5
Zkoušení materiálu	7
Zkoušky mechanické	7
Zkouška pevnosti v tahu	8
Zkouška pevnosti v tlaku	9
Zkouška dynamické pevnosti	9
Zkoušky tvrdosti	10
Zkoušky technologické	11
Zkoušky bez porušení materiálu	12
Technické železo a jeho výroba	15
Vysoká pec	16
Fyzikálně chemický pochod ve vysoké peci	17
Produkty vysoké pece	17
Výroba oceli	18
Neželezné kovy a jejich slitiny	22
Barevné kovy	22
Slitiny barevných kovů	23
Lehké kovy a jejich slitiny	25
Látky nekovové a pomocné	26
Plastické hmoty	26
Technické sklo	28
Technická keramika	29
Maziva	30
Nátěrové hmoty	30
Těsniva	31
Kůže	31
Číselné označování materiálu	33
Tepelné zpracování kovů	40
Vliv uhlíku v železe	40
Kalení	44
Popouštění	45

Žihání	48
Tepelné zpracování neželezných kovů	49
Povrchové kalení a chemickotepelné zpracování	49
Ochrana a úpravy povrchu	51
Ochrana povrchu	51
Úpravy povrchu	52
Tváření materiálu	54
Válcování	54
Podstata válcování	54
Válcovací zařízení	55
Válcování zastudena	59
Tažení drátů a tyčí zastudena	60
Výroba ocelových trub	60
Kování	62
Ohřev materiálu	62
Kovářské nářadí	63
Základní kovářské práce	65
Kovací stroje pro volné kování	68
Zápustkové kování	70
Lisování zastudena	73
Stroje pro tváření zastudena	80
Svařování kovů	81
Přehled a rozdělení způsobů svařování	81
Svařování tavné	81
Svařování plamenem	82
Svařování elektrickým obloukem	87
Svařování tlakové	89
Svařování odporové	90
Zpracování materiálu plamenem	93
Pájení	95
Slévání	99
Model, šablona a jaderník	99
Foremní materiál	101
Úprava foremního materiálu	102
Slévačské nástroje	103
Ruční formování	103
Formování šablonováním	106
Výroba jader	108
Strojní formování	108
Sušení forem a jader	109
Tavení kovů a slitin	110

Lití kovů a slitin do forem	111
Čištění odlitek	112
Zvláštní způsoby lití	112
Lícování	114
Lícovací soustavy	115
Označování hřídelů a děr	117
Doporučená uložení	118
Závislost lícování na délce uložení	118
Volba uložení	119
Volba a použití soustavy Jd a Jh	119
Lícování závitů	121
Měření	122
Rozdělení měřidel	124
Plošné a prostorové rozměrování orýsováním	135
Příprava předmětů pro rýsování	135
Rýsovací nářadí a pomůcky	135
Obrábění	141
Ruční obrábění kovů	141
Organizace pracoviště	141
Řezání	142
Sekání	143
Probíjení	144
Střihání	144
Rovnění	147
Ohýbání	148
Pilování	149
Zaškrabávání	153
Vrtání	155
Řezání závitů	155
Řezání vnitřních závitů	156
Řezání vnějších závitů	157
Nýtování	159
Lepení kovů	160
Strojní obrábění kovů	162
Základní pojmy obrábění	162
Vznik a druh třísky	166
Síly působící při obrábění, řezné odpory a podmínky	167
Chlazení a mazání při obrábění	169
Drsnost povrchu	170
Přehled obráběcích strojů	173
Nástroje pro strojní obrábění	176

Konstrukční prvky obráběcích strojů	187
Obracení chodu obráběcích strojů	193
Mechanismy přímočarých pohybů	194
Pohon obráběcích strojů	195
Soustružnické stroje	196
Hrotové soustruhy	197
Zvláštní soustruhy	200
Soustružnické automaty	205
Poloautomaty	208
Práce na soustruhu	211
Vrtačky	212
Rozdělení vrtaček	212
Vrtačky svislé	212
Vrtačky otočné (radiální)	214
Vrtačky řadové	215
Vrtačky několikavřetenové	217
Vrtačky vodorovné	218
Vodorovné vyvrtávačky	218
Nástroje na díry	222
Frézky	227
Rozdělení frézek	227
Frézy	234
Broušení	237
Brusiva	238
Broušící nástroje	241
Brusky	243
Dokončovací práce obráběcí	250
Stavebnicové stroje	252
Stroje s přímočarým pohybem	254
Obrážečky	254
Hoblovky	257
Protahovačky	259
Strojní řezání	260
Strojní výroba závitů	261
Zvláštní způsoby obrábění	263
Stroje na ozubení	263
Výrobní dokumentace	266
Technická kontrola výroby	268
Organizace mezd	270
Poznámky k některým pojmům používaným ve výrobě	274